

www.humak.fi

Opinnäytetyö

Kulttuuriyhteistyön kehittäminen Tuusulan kunnassa

Kaarle Ranta

Kulttuurituotannon koulutusohjelma
(240 op)

Arvioitavaksi jättämisaika
2/2019

HUMANISTINEN
AMMATTIKORKEAKOULU

TIIVISTELMÄ

Humanistinen ammattikorkeakoulu
Kulttuurituotannon koulutusohjelma

Tekijät: Kaarle Ranta
Opinnäytetyön nimi: Kulttuuriyhteistyön kehittäminen Tuusulan kunnassa
Sivumäärä: 36 ja 2 liitesivua
Työn ohjaajat: Jyrki Simovaara, Sanna Hokkanen
Työn tilaaja: Tuusulan kunta, Tuusulan kulttuuripalvelut

Tuusulan kulttuuripalvelut tukevat tuusulalaisia kulttuuriyhdistyksiä neuvonta- ja viestintäpalveluiden lisäksi tarvikkein ja rahallisilla kohdeavustuksilla.

Opinnäytetyössä tutkittiin miten Tuusulan kulttuuripalveluiden ja tuusulalaisten kulttuuriyhdistyksien yhteistyötä voisi kehittää ja tiivistää. Opinnäytetyön tarkoituksena on myös viedä viestiä kentän ongelmista ja toiveista päättäjille.

Tutkimus tehtiin kvalitatiivisella menetelmällä kulttuuriyhdistystoimijoiden henkilöhaastatteluilla, jossa selvitettiin yhdistystoimijoiden nykytilannetta tietotaidon, tarvikkeiden, viestinnän ja rahoituksen suhteen. Haastatteluista saatujen vastauksien pohjalta kehitettiin käytäntöön ja politiikkaan liittyviä ratkaisuja, jotka palvelevat paremmin tuusulalaisia kulttuuriyhdistyksiä.

Käytännön toimien sujuvuutta kulttuuriyhdistykset toivoivat sähköisillä kohdeavustusten hakemus- ja tilityslomakkeilla. Kiinteiden varasto- ja esitystilojen puute oli myös kollektiivinen ongelma, johon kaivattiin apua Tuusulan kunnan puolesta.

Haastateltaessa yhdistystoimijoita ja tapahtumajärjestäjiä nousi esille huoli, että luetaanko avustushakemuksia ja toimintasuunnitelmia tarpeeksi huolellisesti. Osa haastatelluista epäili jopa avustusperiaatteiden noudattamista ja oikeudenmukaisuutta.

Ratkaisuksi tähän kaavailin pitchaus-tyyppistä apurahahakemuksien esittelytilaisuutta, jossa avustuksen hakijat ja rahoituksesta päättävät kohtaisivat saman pöydän ääressä keskustellen toimintasuunnitelmasta ja sen rahoituksesta.

Haastattelutuloksien pohjalta heräsi myös idea kulttuuriyhdistysten jäsenille (ja miksei muillekin kulttuuriaktiiveille) järjestettävistä koulutustilaisuuksia, joissa opetetaan ja opetellaan tapahtumien tuotantorunгон eri vaiheita yhteistoiminnan kautta. Jokainen tilaisuuteen osallistuja työstää tuotantoprosessin vaiheita omaan projektiin koulutuspäivän teeman mukaisesti. Koulutustilaisuuksien kautta tapahtumajärjestäjien taidot pysyisivät ajantasaisina ja kehittyisivät oman mielenkiinnon mukaan. Koulutustilaisuudet helpottaisivat myös uusien kulttuuriaktiivien mukaan tuloa.

Asiasanat: julkiset palvelut, kulttuurijärjestöt, kulttuuritoimi, kulttuuritoiminta

ABSTRACT

Humak University of Applied Sciences
Degree Programme of Cultural Management

Author: Kaarle Ranta
Title: Development of cultural cooperation in the municipality of Tuusula
Number of Pages: 36 and 2 attachment pages
Supervisors: Jyrki Simovaara, Sanna Hokkanen
Subscribers: The municipality of Tuusula, Tuusulas' culture services

The culture services of Tuusula endorses regions culture associations providing them consulting, guidance, public relations and accessories and monetary aid.

In this thesis it was researched how collaboration between Tuusulas' culture services and culture associations could be improved and bring together. Object was also to gather and provide knowledge about the problems and insights of this collaboration from the field to the policymakers.

Research was made using qualitative method by interviewing culture association operatives separately. The goal was to examine the present state of knowledge, accessory, communication and finance of the operatives. Outcome was that changes was made to the policies and politics to provide better services to the culture associations of Tuusula by using the answers gathered from the interviews.

Culture associations hoped to ease and expedite policies in use by creating an electrical application form for receiving and returning monetary aid. Another collective problem which needed help from Tuusula was a lack of proper firm venue and storage facilities.

The interviews raised a question of whether the applications and operating plans are being read thoroughly enough. Some interviewees even doubted are the policies of receiving aid followed fairly. The suggested solution for this problem was to have an introduction event where association operatives could pitch their ideas straight to the policymakers in a joint meeting where action plans and financing plans could be introduced and monetary aid could be discussed alongside.

The interviews also raised an idea of a seminar for association operators and culture actives (and for everyone who's intressed also) where the whole repertoire of making an event is taught and studied by through a group learning process. Each participant would process and subsume the tools gathered from the seminar into their own projects according to the theme of the seminar. Through these seminars operators could update and refresh their skill set and develope as an operator towards their own interest segment.

Keywords: public services, cultural association, department of culture, cultural activities

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

1	JOHDANTO	7
2	OPINNÄYTETYÖN TARVE.....	9
3	TUUSULAN KUNNAN KULTTUURITOIMINTA.....	11
3.1	Kohdeavustusten päätöksenteon askeleet	12
3.2	Tuusulan avustusperiaatteet	13
4	INTOHIMO, ASENNE, YHDISTYSTOIMINTA.....	17
5	TUTKIMUSMENETELMÄ	19
5.1	Kulttuuriyhdistystoimijoiden henkilöhaastattelut	20
6	TUTKIMUSTULOKSET.....	21
6.1	Tarvikkeet	21
6.2	Neuvonta.....	22
6.3	Viestintä	23
6.4	Rahoitus	24
7	JOHTOPÄÄTELMIÄ.....	27
8	JATKOTOIMENPITEET.....	30
8.1	Koulutussarja kunnan tiloissa	30
8.2	Apurahahakemuksien esittelytilaisuus	32
9	MUUTOSJOHTAMINEN	35
	LÄHTEET	36
	LIITTEET	37

1 JOHDANTO

Opinnäytetyöni tarkoitus on selvittää, miten kehittää ja tiivistää Tuusulan kunnan kulttuuripalveluiden ja kulttuuriyhdistysten välistä yhteistyötä.

Tapahtumajärjestäjäkenttä muuttuu kaiken aikaa, vanhojen tekijöiden tilalle tulee uusia. Vaikka yhdistyksellä olisi toimintavuosia ja kokemusta useamman vuoden ajalta, tietotaito ei välttämättä periydy uusille tekijöille. Näin ollen myös yhteistyö kulttuuriyhdistystoimijoiden ja Tuusulan kunnan kulttuuripalvelujen välillä on vaarassa jäädä vieraaksi – se on jatkuvasti uudelleen opettelun tilassa.

Tutkimuksessa pyrin selvittämään minkälaisia ongelmia, tarpeita ja toiveita tuusulalaisilla kulttuuriyhdistystoimijoilla on ja miten Tuusulan kulttuuripalvelut voisivat olla avuksi niiden ratkaisemisessa.

Aluksi kartoitettiin miten Tuusulan kulttuuriyhdistystoimijat kokevat Tuusulan kunnan kulttuuritoimen palvelut.

Ovatko kulttuuriyhdistystoimijat tietoisia palveluista ja mahdollisuuksista?

Vastaako tarjonta ja palvelut tarpeita?

Onko rahoitusjärjestelmä – kerran vuodessa jaettavat avustukset – oikea tai paras tapa?

Minkälaista viestintää ja markkinointia kulttuuriyhdistykset itse tekevät ja miten Tuusulan kulttuuritoimen viestintäpalvelut voisivat tukea tätä toimintaa paremmin?

Muun muassa näihin kysymyksiin ja haastatteluihin perustuen ehdotan toimenpiteitä Tuusulan kunnan kulttuuripalveluiden ja kulttuuriyhdistysten välisen yhteistyön edelleen kehittämiseksi – tuomaan tuusulalaisten kulttuuritoimijoiden tietotaitoa ja toiveita poliittisten päätösten tueksi sekä auttaa heitä ymmärtämään kunnan kulttuuritoimintojen prosessia.

Opinnäytetyöntekijän ja tutkijan lisäksi tarkastelen toimintaa myös omien kokemusieni kautta kahdeksan vuotta toimineen Jokelan elävän alakulttuurin kehitysyksikkö ry:n (myöhemmin Jekku ry) jäsenenä ja puheenjohtajana.

2 OPINNÄYTETYÖN TARVE

Tuusulassa vuosittaisesta kulttuuritarjonnasta huomattava osa koostuu eri kulttuuriyhdistysten ja työryhmien järjestämistä tapahtumista. Tuusulan kulttuuripalvelut tukevat näitä toimijoita kohdeapurahoin, neuvonta- ja viestintäpalveluin.

Opinnäytetyön keskeinen tehtävä on kentän kuuleminen; minkälaisia toimijoita Tuusulan kulttuurikentällä toimii, minkälaisia tuntemuksia ja odotuksia heillä on Tuusulan kulttuuripalveluista. Miten Tuusulan kulttuuripalvelut palvelisivat tapahtumajärjestäjiä paremmin.

Ehdotus opinnäytetyölle tuli Tuusulan kulttuuripalvelulta. Tapahtumajärjestäjien kenttä muuttuu jatkuvasti jo olemassa olevien yhdistysten ja työryhmien jäsenten osalta ja myös kokonaan uusien toimijoiden tullessa mukaan kulttuurikentälle. Opinnäytetyössä selvitetään ovatko nämä kulttuuritoimijat tietoisia Tuusulan kulttuuripalveluiden tarjoamista apumahdollisuuksista, vastaavatko apumahdollisuudet toimijoiden tarpeita ja minkälaisia toiveita kulttuuritoimijoilla olisi Tuusulan kulttuuripalveluiden suhteen.

Vahvojen kulttuuriperinteiden Tuusulassa arvostetaan ja tunnustetaan kulttuurin suuri merkitys niin kuntalaisille kuin koko kansalle.

Tuusula tunnetaan taiteilijoiden, kuten Jean Sibelius, Pekka Halonen, Juhani Aho, Venny Soldan-Brofeldt, Eero Järnefelt ja J. H. Erkko, kotipaikkana.

Tuusulan kulttuuritarjonnan tarkoituksena on paitsi ylläpitää vanhoja perinteitä museotoiminnan muodossa, myös luoda ja tukea uutta ja persoonallista – innokkaiden, aktiivisten, osallistuvien kuntalaisten tuottamaa omaehtoista, innovatiivista – kulttuuritarjontaa. Tätä uutta persoonallista kulttuuria halutaan tuoda esille tukemalla erilaisia paikallisia kulttuuritoimijoita.

Tuusulan strategisiin kehittämishankkeisiin on kirjattu seuraavanlaisia kohtia.

Uudistamme ja monipuolistamme kulttuuritarjontaa ja matkailu alueella lisäänty.

Rakennamme mahdollisuuksia kulttuuriliikunnalle.

- Kulttuuritapahtumien määrä kunnassa

- Kulttuuriyhteistyökumppanien määrän kasvu

- Kävijämäärät keskeisissä kulttuurikohteissa

Yhteistyö kolmannen sektorin kanssa

- Kotimaisten ja ulkomaisten majoitusyöpymisten määrä (Valtuustokauden tavoitteet 2018-2022, 2017)

Opinnäytetyö liittyy näihin tavoitteisiin osana kulttuuritoiminnan kehitystyötä.

3 TUUSULAN KUNNAN KULTTUURITOIMINTA

Tuusulassa kulttuuripalveluiden kokonaisuuteen kuuluvat museo, kirjasto ja yleisen kulttuuritoiminnan yksikkö. Monesta muusta kunnasta ja kaupungista poiketen Tuusulassa ei ole omaa kulttuuripalveluiden hallinnoimaa tilaa.

Suomen lakiin kuntien kulttuuritoimille on säädetty seuraavanlaiset pykälät:

1 §

Kunnan tehtävät kulttuuritoimen alalla

Kunnan tehtävänä on edistää, tukea ja järjestää kulttuuritoimintaa kunnassa. Kunnan tehtävänä on myös järjestää kunnan asukkaille mahdollisuuksia taiteen perusopetukseen sekä harrastusta tukevaan opetukseen taiteen eri aloilla.

2 §

Kulttuuritoiminta

Kulttuuritoiminnalla tarkoitetaan tässä laissa taiteen harjoittamista ja harrastamista, taidopalvelusten tarjontaa ja käyttöä, kotiseututyötä sekä paikallisen kulttuuriperinteen vaalimista ja edistämistä.

3 § (29.12.2009/1710)

Valtionosuus ja -avustus

Kunnalle myönnetään valtionosuutta kulttuuritoimintaa varten siten kuin kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetussa laissa (1704/2009) säädetään.

Kunnalle sekä kunnan osoituksesta kulttuuritoimintaa harjoittavalle ja edistävälle, kunnassa toimivalle yhteisölle, säätiölle tai laitokselle voidaan valtion talousarvioon otetun määrärahan rajoissa myöntää valtionavustusta kulttuuritoimintaa varten ja siinä tarvittavien tilojen perustamishankkeisiin siten kuin opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetussa laissa (1705/2009) säädetään. (Opetusministeriö 1993)

Tuusulan kunnassa toimii kaksi kulttuurituottajaa ja kulttuuri- ja museotoimenjohtaja täysipäiväisesti. Kulttuurituottajien toimenkuva sisältää tuusulalaisille kulttuuriyhdistyksille tarkoitettujen neuvonta- ja viestintäpalveluiden lisäksi tapahtumien tuottamista ja koordinointia. Verkostoyhteistyötapahtumissa Tuusulan kulttuuritoimi hoitaa viestinnän ja koordinoi eri kulttuuriyhdistykset toimimaan yhteistyössä. Tällaisia tapahtumia ovat tällä hetkellä Tuusula-viikko, Skidiviikko, Syys-skidi ja Tuomaasta-Knuuttiin -joulutapahtuma.

Vuosittain jaetaan myös kohdeapurahaa paikallisille kulttuuriyhdistyksille. Apurahoista päättävät Tuusulan kulttuuritoimenjohtaja yhdessä kulttuurilautakunnan kanssa.

3.1 Kohdeavustusten päätöksenteon askeleet

Kohdeavustukset ovat sidottuja Tuusulan kunnan vuosibudjettiin. Jaettava kokonaissumma päätetään kunnan valtuustossa vuodeksi kerrallaan.

Kohdeavustusten jakoprosessi kulkee Tuusulan kunnan valtuuston, kulttuuritoimen johtajan ja kulttuurituottajan kautta kulttuurilautakunnalle. Valtuusto päättää vuosittain jaettavan kokonaissumman ja kulttuuritoimenjohtaja ja kulttuurituottaja valmistelevat esityksen kulttuurilautakunnalle, joka tekee lopulliset päätökset.

Kulttuuritoimenjohtaja ja kulttuurituottaja yhdessä arvioivat määräaikaan mennessä tulleet hakemukset. He arvioivat kuinka hyvin hakemukset vastaavat hakukriteerejä. Tämän jälkeen kulttuurituottaja tekee niin sanotun haavebudjetin, jossa myönnetään hakijalle toimintaan perustuva kuvitteellinen ihannesumma. Haave-budjettia verrataan käytössä olevaan kunnan vuosibudjettiin, jonka jälkeen jaettavat summat muokataan vuosibudjettiin sopiviksi.

Avustussummia vertaillaan samankaltaisten toimijoiden kesken ja tasavertaistetaan toiminnan laajuuden mukaan. Esimerkiksi kuoro, joka järjestää yhden konsertin yleisölle, saa yhden konsertin tuottamiseen tasavertaistetun summan, kun taas kolme yleisökonserttia järjestävä kuoro saattaa saada lähes kolminkertaisen summan kohdeavustusta.

Kulttuuritoimenjohtajan ja kulttuurituottajan tekemä esitys viedään kulttuurilautakunnan arvioitavaksi. Arvioinnin jälkeen tehdään lopulliset päätökset myönnettävistä kohdeavustuksista.

Rahoituksen osalta vakiintuneen aseman saaneita vuosittaisia yhdistysten järjestämiä tapahtumia ovat Tuusulan taiteiden yö, Montturock, Lampirock, Tuusula brass ja joulutapahtuma Tuomaasta Knuuttiin. Skidiviikot ja syys-skidi ovat tiukasti Tuusulan kulttuuritoimen koordinoimia ja tuottamia.

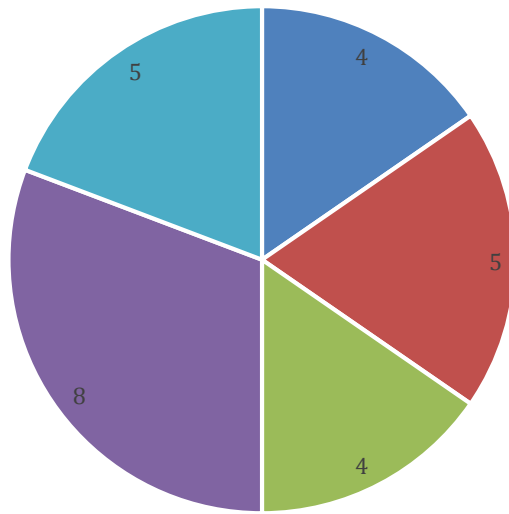
3.2 Tuusulan avustusperiaatteet

Tuusulan kunta myöntää kerran vuodessa haettavia kulttuuri- ja taidetoimintaan kohdeapurahoja Tuusulan kunnan alueella toimiville kulttuuriyhdistyksille, työryhmille ja yksityishenkilöille. Kohdeavustusten hakuaika on tammikuun 1.-15 päivinä. Avustuksiin oikeutetut määritellään Tuusulan kunnassa seuraavasti:

Kulttuuri- ja taidetoimintaan tarkoitettu tuki on harkinnanvaraista ja kohdistuu pääsääntöisesti Tuusulan kunnan alueella toimiville kulttuuri- ja kotiseututoimintaa sekä taiteellista työtä harjoittaville ja harrastaville yhteisöille, ryhmille ja yksityisille henkilöille. Tuki ei ole tarkoitettu opiskelun rahoittamiseen, koulujen ja oppilaitosten tms. opetusprojektien rahoittamiseen, sosiaaliseen ja humanitääriseen toimintaan, tilaisuuksiin, jotka ovat suljettuja tai vain jäsenistölle järjestettyjä eikä sellaiseen toimintaan, jonka tukemiseen kunnan muilla toimielimillä tai tulosalueilla on määrärahavaraukset. (Tuusulan kunta 2018)

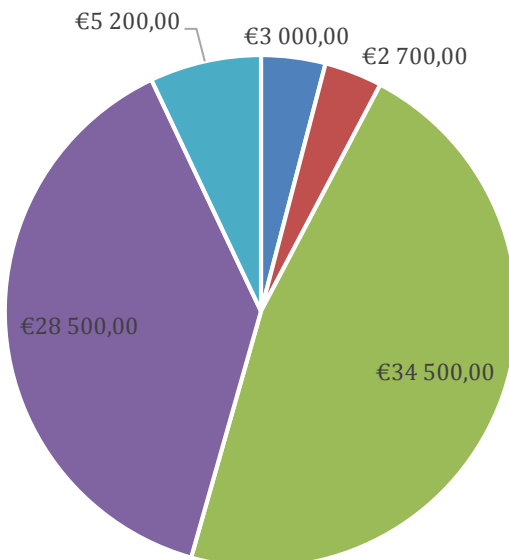
Vuonna 2018 30 tuusulalaista kulttuuriyhdistystä ja työryhmää hakivat kohdeapurahaa Tuusulan kunnalta. Hakemuksien yhteenlaskettu euro määrä oli 169265 euroa. Apurahaa saivat 27 eri kulttuuriyhdistystä. Myönnettyjen apurahojen yhteenlaskettu määrä oli 73900 euroa, jonka lisäksi Tuusulan pormestarin vuoden talousarvioehdotukseen korvamerkityt Tuusulan festivaali ry:n järjestämä Montturock ja Tuusulan taiteiden yö ry:n Tuusulan taiteiden yö -tapahtuma saivat molemmat 25000 euroa ennalta sovitusti 2018 ennen avustusten jako kokousta. Muille tuusulalaisille kulttuuriyhdistyksille myönnettyjen apurahojen määrä vaihteli 200 ja 4000 euron väliltä.

Eri toimijoiden määrä genreittäin

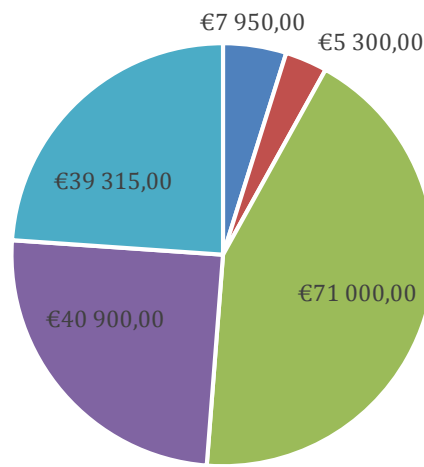
■ Kotiseututyö ■ Musiikki ■ Musiikkifestivaali ■ Taide ■ Teatteri

Myönnettyt kohdeapurahat genreittäin

■ Kotiseututyö ■ Musiikki ■ Musiikkifestivaali ■ Taide ■ Teatteri

Haetut kohdeapurahat genreittäin

■ Kotiseututyö ■ Musiikki ■ Musiikkifestivaali ■ Taide ■ Teatteri

Hakija	Genre	Toiminta	Apurahan määrä	Haastattelussa
Hyrdet ja Järdet-ryhmä	Teatteri	Näytelmäproduktion valmistus ja hankkeen festivaaleille osallitumisen kulut	700,00 €	Ei
Jekku ry	Musiikkifestivaali	Kaksipäiväinen ilmainen ja ikärajan Jokelan Närkästysjuhlat-festivaali	4 000,00 €	Kyllä
JoKa-teatteri	Teatteri	Kesäteatteritoiminta	1 600,00 €	Kyllä
Jokelan tiilitehdasperinne	Museo	Harppukonsertti, 20v juhlatuokio, Antiikkimarkkinat, Tuomaasta Knuuttiin tapahtuma tiilitehtaalla	1 000,00 €	Ei
Kellokosken soittokunta ry	Musiikki	Konsertti	500,00 €	Ei
KuumArt	Taide	Järjestämis- ja materiaalikulut päiväkodin lastentapahtuma & Tuusulan taiteiden yö	500,00 €	Kyllä
Lampirock ry	Musiikkifestivaali	Ilmainen ja ikärajan Lampirock-festivaali	4 000,00 €	Kyllä
LuoTu	Taide	Taide- ja kädentaitotapahtumien, kurssien ja seminaarien järjestäminen	500,00 €	Kyllä
Martta Wendelin seura	Taide	Martta Wendelin monologi	400,00 €	Kyllä
Me kellokoskelaiset ry	Kotiseututyö	Vapun vastaanottajaiset, Piknik-konsertti, Kellokoskipäivä, Tuomaasta Knuuttiin tapahtuman lyhytkulkue	800,00 €	Ei
Mikä mikä -teatteri	Teatteri	Teatterituotannot. Alle 16v improkerhon toteutus	1 500,00 €	Kyllä
Naiskuoro Primavera ry	Musiikki	Konsertti	400,00 €	Ei
Platonin akademia	Taide	Laaja-alainen koko perheen kulttuuritapahtuma toukokuussa	1 000,00 €	Ei
Riha on rock	Musiikkifestivaali	Ilmainen ja ikärajan musiikkifestivaali	1 500,00 €	Kyllä
Ruukin Saviset ry	Taide	Kurssien järjestäminen uusien jäsenten saamiseksi ja oman taidon ylläpitämiseksi	500,00 €	Ei
Teatteriyhdistys Sisar ry	Teatteri	Teatterituotanto Peter Pan	700,00 €	Kyllä
Tuusulaajat	Musiikki	Kevätkonsertti, yhteislaulutilaisuudet ja juulukonsertti	600,00 €	Ei
Tuusula-seura ry	Kotiseututyö	Aikakirjan valmistus, 5-päiväinen kotisuetuleiri lapsille	1 000,00 €	Kyllä
Tuusulan festivaaliyhdistys ry	Musiikkifestivaali	Ilmainen ja ikärajan Montturock-festivaali	25 000,00 €	Ei
Tuusulan mieslaulajat ry	Musiikki	Kevät- ja joulukonsertti, 50v juhkakonsertti	600,00 €	Ei
Tuusulan nuorisoseura ry	Teatteri	Kesäteatterin tuottaminen	700,00 €	Ei
Tuusula Pohjola-Norden ry	Kotiseututyö	Luentotilaisuudet Ruotsinkylä ja herraskartano Johannisberg, Suomenruotsin aika Virossa	200,00 €	Ei
Tuusulan taiteiden yö ry	Taide	Tuusulan taiteiden yö -tapahtuma	25 000,00 €	Kyllä
Tuusulan kädentaidot ry	Taide	Tapahtumien tarvehankinta: Tuusulan taiteiden yö & World wide knitin public day	200,00 €	Ei
Tuusulan valokuvaajat ry	Taide	Näyttely Tuusulan taiteiden yössä	400,00 €	Ei
Viihdekuoro Essut ry	Musiikki	Kevätkonsertti & joulukonsertti	600,00 €	Kyllä

4 INTOHIMO, ASENNE, YHDISTYSTOIMINTA

Yhdistystoiminnan alkulähde on asenne ja halu tuoda esille omia intohimon kohteita. Nämä alkulähteet monesti kumpuavat omasta harrastuksesta, joka halutaan virallistaa ja tuoda näkyväksi. Vakiintuneelle harrastukselle halutaan saada niin sanotusti seuraava askel. Tähän oiva työkalu on yhdistyksen perustaminen. Yhdistyksen perustamisen edellytyksenä on hallituksen kokoaminen ja sääntöjen luominen, jotka määrittelevät toiminnan laadun ja muodon. Yhdistysrekisteriin kirjautumisen jälkeen toiminta on lainvoimaista, oikeustoimikelpoista, yhdistyksellä on mahdollisuus saada avustuksia ja omistaa omaisuutta. (MSL-opintokeskus 2018)

Yhdistystoiminta on pääsääntöisesti harrastamista, jolle ominainen piirre on omaehtoinen työ. Monesti omaehtoisen talkootyön mielikuva yhdistetään maaseutu ympäristöön, jossa kyläläisten naapurusto auttavat toinen toisiaan yhteisen hyvän saavuttamiseksi. Sosiaalisen median joukkovoima on tuonut uusia ulottuvuuksia talkootyöhön ja vienyt sen nuorten keskuuteen kaupunki ympäristöön. Kyläyhdistys sanana on ehkä menettänyt merkityksensä, mutta ideologia on edelleen sama. Tarve vaikuttaa kotiseudun elinoloihin, identiteettiin, luoda yhteisöllisyyden tunnetta ja tuoda esille persoonallista kuvaa alueesta ja sen asukkaista. (Lindholm 2015, 22)

Jokelan elävän alakulttuurin kehitysyksikkö, eli Jekku ry, syntyi kymmenen parikymppisen tarpeesta saada itseään kiinnostavaa musiikkitarjontaa kotiseudullensa. Tämä 10 hengen kaveriporukka harrasti musiikkia, joko itse soittajan tai kuuntelijan roolissa. Musiikki jossain muodossa oli se, joka toi tämän porukan yhteen viikonloppuisin. Usein tämä porukka haki myös toisistaan vertaistukea kyllästyttyään lähiseudun keikkatarjontaan. Tähän haluttiin muutosta, haluttiin rakkaalle kotikylälle niin sanotusti oikeasti hyvät festarit. Tämä 10 hengen ryhmä täytti hyvin pitkälle yhdistystoimijoiden tunnusmerkkejä, kuten parantaa paikallisia elinoloja ja edistää paikalliskulttuurin kehitystä yhteistyön, omatoimisuuden, oma-aloitteisuuden ja omaehtoisuuden hengessä.

Yhdistyksen sääntöihin kirjatut maalit; tarjota laadukkaita keikkoja, mahdollistaa esiintyminen uusille paikallisartisteille ja virkistää kansalaisten kulttuurikäsitteitä ovat toimineet vankkana pohjana vielä yhdeksän toimintavuoden jälkeenkin. Alkuperäisestä 10 hengen porukasta on edelleen mukana viisi alkuperäistä jäsentä. Toiminta on kehittynyt ammattimaisempaan suuntaan. Tapahtumajärjestämisen tuotantorunko on tullut tutuksi ja tavoitteet asettuvat vuosi vuodelta korkeammalle. Yhdistystoimijat ovat saaneet Jekku ry:stä itselleen vakiintuneen tavoitteellisen harrastuksen. Harrastuksen, jossa kehittyä ja jossa saada oma äänensä ja luomuksensa näytille.

Tuusulalaisten kulttuuriyhdistysten viisi päägenreä ovat kotiseututyö, kuoro- & soitto-kuntatoiminta, käsityö- & kuvataide, teatteri ja musiikkifestivaalit. Jokaiseen genreen löytyy kolmesta viiteen eri kulttuuriyhdistystä, jossa toimintaa harjoitetaan aktiivisesti ympäri vuoden.

Monelle tuusulalaiselle kulttuuriyhdistykselle yhteinen piirre on korkea keski-ikä. Yhdistysten pyörittäjät ovat lähempänä eläkeikää. Nuorten muuttuva elämäntilanne työn, perheen, asumisen suhteen monesti hankaloittavat yhdistystoimintaan sitoutumista. Siksi päävastuut ovat rantautuneet henkilöille, joille arki harrastuksineen on saavuttanut vakiintuneen tilan. Myös vastuunkantokyky harjaantuu ja nousee esiin hieman vanhemmalla iällä, jolloin työelämä ja elämä muutenkin on jo tarjonnut kokemuksia erilaisista vastuista. Teattereiden kohdalla jäsenistö voi koostua hyvinkin suuresta ikähaitarista, mutta yhdistysten pyörittämisvastuu on monesti vanhemman kokeneemman harteilla. Teatteriyhdistykset ovat myös hyvä esimerkki siitä, kuinka yksi yhteinen mielenkiinnon kohde tuo erilaisia ihmisiä yhteisen harrastuksen pariin iästä, ammatista ja sukupuolesta riippumatta. Mikä tahansa yhdistystoiminta antaa sisältöä ihmisten arkeen päämäärätietoisien tekemisen kautta.

5 TUTKIMUSMENETELMÄ

Tutkimuksen keskeinen menetelmäsuuntaus oli kvalitatiivinen, eli laadullinen tutkimus. Kvalitatiivinen tutkimus keskittyy tutkimaan toiminnan laatua, ominaisuuksia ja merkitystä. Kyseinen menetelmä antaa vapaamman vastausmahdollisuuden kertoa kokemuksistaan ja tunteistaan tutkittavan aiheen kysymyksistä. Opinnäytetyön kvalitatiivista tutkimusta täydennetään tietyllä tapaa kvantitatiivisella tutkimusmenetelmällä haastatteluvastauksien yhtymäkohtia koostaessa. (Auvinen, Tarkkinen 2018)

Ennen haastattelukysymyksien laatimista selvitin, minkälaisia samankaltaisia tutkimuksia on aiemmin tehty muissa kunnissa. Tähän hyvää mallipohjaa sain Cuporen tutkimuksesta Taiteen ja kulttuurin toimijat, toiminta ja merkitys, jossa selvitettiin Hyvinkään, Lohjan ja Porvoon taide- ja kulttuuritoiminnan rahoitusta ja resursointia. (Saukkonen & Sivonen 2016)

Opinnäytetyö tehtiin haastattelemalla tuusulalaisten kulttuuriyhdistysten edustajia. Edustajat koostuvat pääasiassa yhdistyksien puheenjohtajista tai sihteereistä, joilla on laaja kokonaiskuva yhdistyksen toiminnasta. Haastattelut tehtiin kasvokkain, jotta mahdollisten jatko- ja tarkentavien kysymysten esittäminen haastateltavalle onnistuu. Kasvokkain haastattelemalla saadaan myös kehon kieli ja tunteet mukaan viestintään. Kvalitatiiviselle tutkimukselle tunteen ja kehon kieli ovat tärkeitä osia analysointiin, pohdittavaksi saadaan mitä vastattiin ja mitä jätettiin vastaamatta. Haastatteluvastauksista etsittiin yhtymäkohtia, joiden pohjalta lähdetään kehittämään Tuusulan kulttuuripalveluiden toimintaa. Kehitysehdotukset noudattavat yhtymäkohtien päälinjaa, mutta myös yksittäisen haastateltavan tarkkaavaiset, kokemuseräisesti perustellut havainnot toivat materiaalia tutkimukseen.

5.1 Kulttuuriyhdistystoimijoiden henkilöhaastattelut

Tutkimushaastattelu sisälsi 30 kysymystä. Kysymykset olivat lajiteltu osioihin perustiedot, raha, viestintä, neuvonta ja tilat & tarvikkeet. Nämä osiot pohjautuvat suoraan Tuusulan kulttuuripalveluiden toimintaan. Kysymyksillä haettiin kulttuuriyhdistystoimijoiden näkemystä Tuusulan kulttuuripalveluiden nykytilanteesta, palveluiden kehittämiskohteista ja -tarpeesta.

Haastatteluun kutsuttiin 34 eri tuusulalaista kulttuuriyhdistystoimijaa. Haastatteluun osallistui 13 eri yhdistystä, joidenka toiminta sijoittui kategorioihin musiikki, festivaalit, kuva- ja käsityötaide, kotiseututyö ja teatteri.

Haastattelut suoritettiin henkilöhaastatteluina kasvokkain, jotta laadulliselle tutkimusmenetelmälle omaiset jatko- ja tarkentavat kysymykset ja tunnepuoli saatiin mukaan sisältöön.

Haastattelu vastaukset koottiin äänitallioinnista Excel-tiedostoon, josta oli helppo kerata vastauksia ja tutkia aihepiirin linjaa niin kokonaisuutena, kuin myös yksittäisen kysymyksen tasolla.

6 TUTKIMUSTULOKSET

Tutkimuksessa haettiin kehitysideoita, miten Tuusulan kunnan kulttuuritoimi palvelisi ja toimisi paremmin yhteistyössä paikallisten kulttuuriyhdistysten kanssa. Tutkimushaastattelun aihepiirit olivat jaettu kulttuuripalveluiden toimintaan perustuen osioihin; tilat ja tarvikkeet, neuvonta, viestintä ja rahoitus. Haastattelussa kartoitettiin kulttuuriyhdistysten toiminnan nykytilannetta ja ongelmakohtia. Haastateltavilta kysyttiin myös mielipidettä Tuusulan kulttuuripalveluilla suunnitteilla olevista hankkeista. Selvitettiin ovatko hankkeet tarpeellisia kulttuuriyhdistyksille ja minkälaisilla toimintaedellytyksillä. Alla oleviin kappaleisiin koostettu haastatteluvastaukset aihepiireittäin.

6.1 Tarvikkeet

Haastateltujen yhdistysten omavaraisuus on hyvin vähäistä. Jokaisella teattereilla on omaa puvustoa ja valokalustoa hankittuna. Kojuteltoja löytyi myös kahdelta yhdistykseltä. Muut tapahtumayhdistykset vuokraavat tarvittavan välineistön tapahtumakohtaisesti. Monelle yhdistykselle ongelma on myös varastotilojen puute, joka oli yksi syy miksi välineistöä ei ole hankittu.

Yhtenä haastattelun tavoitteena oli myös selvittää olisiko yhdistykset halukkaita lainaamaan omistamaansa välineistöä muiden yhdistysten käyttöön. Tätä tarkoitusta varten luotaisiin kunnan verkkosivuille tapahtumajärjestäjille tarkoitettu tarvikepankki, josta näkisi minkälaista välineistöä olisi lainattavissa. Ajatus tarvikepankista otettiin vastaan positiivisesti. Kaikki kuitenkin toivoivat lainaamiseen vastavuoroisuutta ja myös huoli tarvikkeiden huolellisesta kohtelusta ja käytöstä nousivat esille lähes poikkeuksetta. ”Tavara ei lainassa parane” -sanonta tuli esille useammassa haastattelussa.

Teattereille puvuston lainaaminen on hyvin arkista toimintaa. On itsestään selvyys, että puvustoa kaikilla teatterilla on, joten on luonnollista kysyä. Vanhojen tanssit ovat teatteripuvuston lainakauden sesonkia.

Selvitettäessä pitäisikö kunnalla olla tarvikkeita yhdistysten tapahtumien käyttöön, vastaus oli poikkeuksetta kyllä. Äänentoisto- ja valokalusto olivat vastauksena kahdeksalla kolmestatoista yhdistyksestä, kysyttäessä mitä laitteita kunnalta lainattavissa pitäisi olla. Ääni- ja valokaluston vuokrat ovat huomattavia menoeriä tapahtumajärjestäjien budjeteissa tapahtumasta riippumatta.

Mikäli kunnan kulttuuripalvelut hankkisi kalustoa, olisivat haastattelun mukaan 9/13 yhdistyksistä valmiita maksamaan niistä kohtuullista vuokraa. Vuokralla kunta voisi ylläpitää tarvikkeiden kuntoa. Myös lainapanttia pidettiin toimivana ratkaisuna, jotta lainatavara säilyisi mahdollisimman pitkään uuden veroisena.

6.2 Neuvonta

Tuusulan kulttuuripalveluiden työhön kuuluu neuvoa tapahtumayhdistyksiä järjestämissä. Haastattelussa kartoitettiin kuinka hyvin tapahtumajärjestäjät ovat selvillä kyseisestä palvelusta ja Tuusulan kulttuuripalveluiden toiminnasta. Kyseisestä apumahdollisuudesta ollaan tietoisia. Viesti kulkee yhdistyksille sähköpostin kautta. Apumahdollisuuksiin kuitenkin harva tarttuu. Suurimmaksi syyksi kerrottiin oman aktiivisuuden puutetta. Kulttuuripalvelut eivät ole ensimmäinen taho, jota kautta lähdetään selvittämään mahdollista ongelmaa.

Syyksi tähän muutamissa haastatteluissa ilmeni tiedon puute. Ei tiedetä minkälaista osaamista Tuusulan kulttuuripalvelut tarjoavat ja siksi tuntuu luontevammalta lähteä selvittämään ongelmia muita reittejä pitkin.

Tuusulan kulttuuripalvelut järjestää tapahtumayhdistyksille tarkoitettuja tapaamistilaisuuksia Kulttuurikahviloiden merkeissä. Kulttuurikahviloita järjestetään 1-2 kertaa vuodessa. Tieto kulttuurikahviloista on olemassa ja sähköposteihin lähetetyt kutsut on

noteerattu. Yhdistystoiminta on kuitenkin kaikille vapaa-ajan harrastus ja siksi aikataulujen yhteensovittaminen on monesti haasteellista. Tästä syystä kulttuurikahviloita toivottiin olevan useammin kuin 1-2- kertaa vuodessa. Myös Tuusulan hajanainen kolmen – Hyrylän Jokelan ja Kellokosken – kuntakeskuksen pitkät välimatkat aiheuttavat haasteita. Tästä syystä toivottiin kulttuurituottajien jalkautumista kuntakeskuksiin. Yhteistyön tiivistämiseen ehdotettiin paikkakuntakohtaisen Kulttuurikahvilan lisäksi myös toimintakohtaisia tapaamisia. Teatterit omana kokouksena, musiikkitapahtumat omanaan jne. Nykymuotoisten kulttuurikahviloiden sisältö, jossa tapaavat teatteri, kuvataide, musiikki ja museo/kotiseutu -toimijat Hyrylästä, Jokelasta ja Kellokoskelta tekevät sisällöstä hyvin hajanaista ja fokus saattaa hukkaa monen eri toimialan keskustellessa samasta aiheesta omien toiveidensa ja kiinnostusten kautta. Tästä seuraa perinteinen kaikille kaikkea, mutta ei kenellekään mitään tilanne.

Haastateltaessa heräsi myös ideoita siitä, että apurahat jaettaisiin kuntakeskuskohtaisesti. 120000 euron apurahapotti pilkottaisiin euroa/asukas -pohjaisesti jokaista kuntakeskusta kohden. Pitkien välimatkojen Tuusulassa Pohjois-Tuusulan (Jokela, Kellokoski) asukkaat kokivat monesti jäävänsä paitsi Hyrylän kulttuuritarjonnasta heikkojen liikenneyhteyksien vuoksi. Kysyttäessä keinoja Tuusulan kulttuuripalveluiden ja yhdistysten välisen yhteistyön tiivistämiseen, ehdotettiin jokaiselle kuntakeskukselle omaa kulttuurituottajaa, joka tuntee alueen tekijät, tarpeet ja toimitilat. Henkilö, joka olisi helposti tavoitettavissa kasvotusten ja joka toimisi kokoonkutsujana mahdollisia yhteisprojekteja järjestettäessä.

6.3 Viestintä

Tiedonhankintaa Tuusulan kunnan kulttuuripalveluista paikallisyhdistykset saavat eniten suoralla yhteyden otolla, soittamalla tai sähköpostilla Tuusulan kunnan kulttuurituottajille. Toiseksi yleisin tiedonhankintaväylä oli lehti-ilmoitukset. Paikallislehti Keski-Uusimaassa ilmoitetaan apurahojen hakuaika ja yhdistyksille tarkoitetut

tapaamiset, kuten Kulttuurikahvilat. Apurahojen hakuaika ja kutsut Kulttuurikahviloihin tulevat myös vakiintuneille toimijoille ilmoituksena sähköpostiin. Nettisivut ovat kattavin tiedonlähde Tuusulan kunnan kulttuuripalveluista. Muutamissa tapauksissa nettisivut kuitenkin koettiin monimutkaisiksi. Tieto oli liian monen linkin takana ja suurpiirteistä, joten soittaminen oli lopulta kuitenkin helpoin keino. Suoraa kontaktia pidettiin yleisesti parhaana keinona hankkia tietoa. Tuusulan kulttuurituottajia pidettiin myös helposti lähestyttävänä ja tavoitettavana.

Suurimmat viestinnälliset ongelmat tuusulalaisilla tapahtumayhdistyksillä kohdistuivat lehtitiedotteiden läpisaamiseen ja netin/sosiaalisen median taitoihin. Lehtitiedottamiseen toivottiin kollektiivista ilmoitusta Tuusulan kulttuuripalveluiden toimesta. Kollektiivinen tiedote, johon tuusulalaiset kulttuuriyhdistykset ovat ilmoittaneet tapahtumansa kulttuuritoimelle/tuottajalle ja kulttuuritoimi käyttäisi omia vaikutusmahdollisuuksiaan lehdistöön päin.

Sosiaalisen median käyttötaitoihin kaivattiin koulutusta. Markkinoinnin tärkeys oli kaikilla haastatelluilla yhdistyksillä hyvin mielessä. Kaikki mahdollinen markkinointitapu koettiin tervetulleeksi. Monelle harrastukseen käytettävä aika oli myös rajoite onnistuneelle markkinointityölle, joten myös siksi kaikki apumahdollisuudet olisivat tervetulleita. Haastatelluista yhdistystoimijoista oli myös havaittavissa kollektiivinen huoli omista tietotaidoista. Markkinointiin kaivattaisiin apua. Kun tietäisi mitä markkinointimahdollisuuksia on, tietäisi paremmin mitä kysyä. Tässäkin tuli esille suoran kontaktin ja helpon lähestyttävyyden merkitys.

6.4 Rahoitus

Tutkimuksessa selvitettiin tuusulalaisten tapahtumayhdistysten rahoitusta. Kunnan avustusten tärkeyttä ja millä keinoin yhdistyksiä voisi auttaa muutenkin kuin rahallisesti. Haastattelussa selvitettiin mihin yhdistykset käyttävät rahavaransa. Vähentäisikö jokin toimenpide yhdistysten kuluja siten, että hankituilla varoilla ja saaduilla avustuksilla voitaisiin tuottaa isompia ja laadukkaampia tapahtumia.

Haastattelussa selvitettiin myös nykyisen apurahahakuprosessin käytännön järjestelyjen toimivuutta.

Hakuajankohtaa, hakemusta ja tilitykseen liittyvien käytäntöjen suhteen.

Tuusulan apurahojen osuus yhdistysten budjeteista oli pieni. Suurin osa budjeteista koostui sponsoreiden tuesta ja lipunmyyntituotoista. Apurahoja kuitenkin pidettiin välttämättömänä osana vuotuista budjettia. Apuraha mahdollisti monessa tapauksessa tärkeän osan kokonaisuutta. Apurahaa pidettiin myös varmana ”vakituksena” tulonlähteenä.

Apuraha koettiin myös huomionosoitukseksi yhdistysten Tuusulan kuntalaisten hyväksi/iloksi tekemää työtä kohtaan.

Yhteisenä käyttökohteena Tuusulan kunnan myöntämälle apurahalle oli markkinointimateriaali, kuten julisteet ja flyerit. Toinen selkeä yhteinen käyttökohde oli palkat ja palkkiot. Esimerkiksi teattereilla ohjaajien palkka oli selkeä kuluera mihin yhdistyksen varoja käytetään.

Palkkioiden lisäksi toinen selkeä menoera oli harjoitus- ja näyttelytilojen vuokrat. Näihin kaivattiin Tuusulan kunnalta apua tilojen löytämiseksi ja vuokratulujen minimoimiseksi. Mikäli kunnalla olisi tarjota toiminnalle ilmaiset tai kohtuuhintaiset vakituiset tilat, voisivat yhdistykset vapauttaa budjetistansa huomattavan osan laadukkaampien tuotantojen tekemiseen.

Tuusulan apurahat ovat haettavissa kerran vuodessa tammikuun 1.-15. välisenä aikana. Ajankohtaa pidettiin hyvänä tulevan vuoden toiminnan suunnittelemisen kannalta.

Kuitenkin myös merkittäviä huomioita hakemusajankohtaan liittyen oli sen tietynlainen ohjaavuus kesätapahtumien järjestämiseen. Vapaaehtoistyötä tekeville vuosi voi olla pitkä aika suunnitella tulevaa ohjelmistoa ryhmän sitouttamisen vuoksi. Tämän takia monelle toimijalle on helpompaa tehdä suunnitelma vain puoleksi vuodeksi kerrallaan. Kun apurahasuunnitelmia ja hakemuksia tehdään tammikuussa, on vaikea sanoa mitä syksy ja talvi tuo tullessaan! Spontaania liikkumavaraa ei koeta olevan teatteri- ja näyttelytuotantoja suunniteltaessa.

Toisaalta Musiikki-festivaali yhdistykset, joille apuraha on huomattavan tärkeässä roolissa ilmaisia ja ikärajoittomia tapahtumia tehtäessä, kokivat apurahapäätösten tulevan liian myöhään toimintasuunnitelmien lukkoon lyömisen suhteen. Festivaaliyhdistyksien toiminta pitää olla liikkeellä jo hyvissä ajoin, alkuvuodesta, mikäli haluavat kiinnittää artisteja tapahtumiinsa. Tässä koettiin ongelmana se, että kunnan apurahapäätökset saadaan vasta keväällä. Vasta silloin tehtävä tilaus on monelle tapahtumia kiertävälle artistille liian myöhään.

Koska kunnan kohdeavustukset ovat välttämätön osa yhdistysten rahoitusta, on pitkän valmisteluajan vaativia projekteja hankala suunnitella.

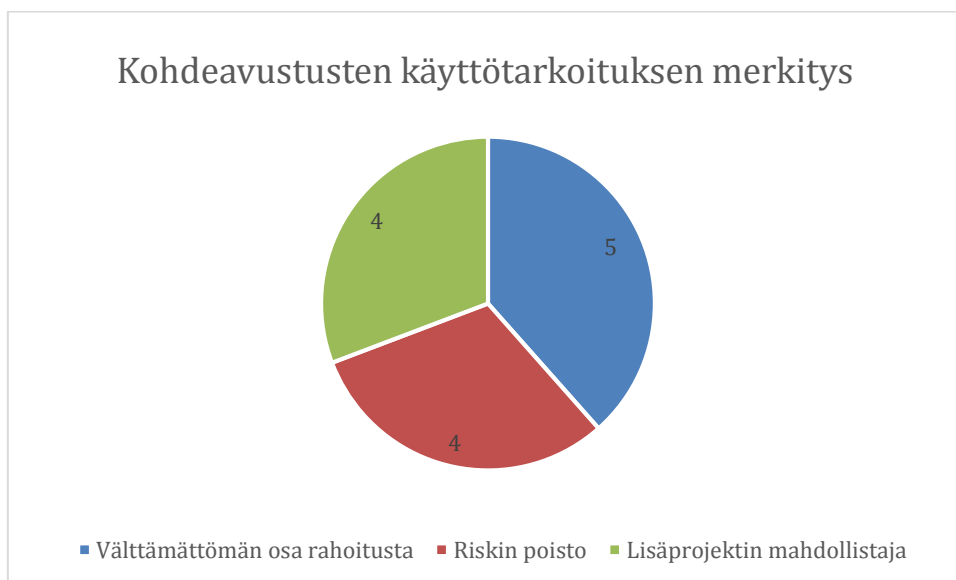
Apurahahakemus sai kiitosta selkeydestä ja yksinkertaisuudesta. Myöskään tilitystä ei koettu haastavaksi, joten toimintaprosessin vaiheita pidettiin sopivana. Helpotusta hakemusprosessiin toivottiin sähköisen hakemuksen muodossa. Allekirjoitettujen apurahahakemusten toimittaminen Hyrylään, jossa Tuusulan kulttuuritoimisto sijaitsee, tuotti ylimääräistä vaivaa Pohjois-Tuusulassa asuville, joille vaihtoehdot hakemuksen perille saamiseen ovat Posti tai oma auto.

7 JOHTOPÄÄTELMIÄ

Tutkimusanalysoinnissa on hyvä pohtia mitä haastattelussa vastattiin ja mitä jätettiin vastaamatta. Minkälaisia ajatuksia ja tunteita itselle heräsi tutkijan roolissa. Johtopäätelmät kappaleessa herättelen lievän kritiikin kautta ajatuksia, jotka mahdollisesti poikivat keskustelun kautta uusia kehitysideoita ja muutosmahdollisuuksia.

Usealle tuusulalaiselle kulttuuriyhdistykselle Tuusulan kunnalta saatu kohdeavustus oli pieni osa kokonaisbudjetista. Festivaali -yhdistyksille kohdeavustus oli huomattavasti suurempi prosenttiosuus kokonaisbudjetista.

9/13 haastatelluista kulttuuriyhdistyksestä vastasi kunnan kohdeavustuksen olevan välttämätöntä. Näistä yhdeksästä viidelle se oli elinehto. 4/13:sta kohdeavustus oli ”varma” osa vuosibudjettia, jolla saadaan toiminnan rahallinen riski poistettua. 4/13 kohdeavustus oli lisäprojektin mahdollistaja.

Kysymykseen avustuksen tarpeellisuudesta useat vastasivat tyytyväisinä myös varmuuden sen saamisesta.

Tästä itselle heräsi ajatuksia, onko hyvä, että avustus on tietyille kulttuuriyhdistyksille varma ja vakiintunut?

Saadaanko kohdeavustuksesta paras teho irti, mikäli avustushakemus on lähinnä ilmoitusluontoinen toimenpide projektiin, joka ei ole elinehto kulttuuriyhdistyksen toiminnalle?

Saisiko myös yksi uusi innostunut kulttuuritoimija enemmän aikaan pienemmällä summalla kuin vakiintunut lunastaja, jolle tuki mahdollistaa lisäprojektin pääprojektin rinnalle?

- ✓ *Yhdistysten aktivoimisen kannalta saattaisi olla myös mielekkäämpää myöntää yhdelle projektille isompi summa, kuin pilkkoa summa ”automaattisesti” moneen pieneen osaan.*

Jekku ry:ssä on huomattu myös kohdeavustuksien jaossa epäjohtonmukaisuutta Tuusulassa järjestettävien musiikkifestivaalien kesken. Jekku ry:n festivaalit, Jokelan Närkästysjuhlat kasvatettiin yksipäiväisestä kaksipäiväiseksi, joka luonnollisesti tarkoitti ohjelman lisäystä. Kohdeavustussumma ei kuitenkaan noussut ja Jekku ry sai edelleen pienimmän avustussumman muihin Tuusulan kunnan tukemiin yksipäiväisiin rockfestivaaleihin Montturockiin ja Lampirockiin verrattuna.

Tuusulalaiselta teatteritoimijalta kysyttäessä, mikä voi olla esteenä teatteriyhdistysten tai ylipäätänsä yhdistysten väliselle yhteistyölle, vastaus oli ”*kateus ja kauna*”.

Aiheuttaako tällainen edellä mainittu kohdeavustusten jakamisen epäjohtonmukaisuus kateutta ja kaunaa tuusulalaisten kulttuuriyhdistysten välille? Tutkiessani myönnettyjen kohdeavustusten julkista listaa huomasin, että jotkin tapahtumien kuvausteksteistä ovat hyvin epäselviä ja ympärilyöreitä. Näin kuvausten perusteet jäävät jokaisen lukijan oman tulkinnan varaan.

Tästä herää epäily, että raha jaetaan tottumuksesta tutulle toimijalle ilman asiallista tarkastelua.

- ✓ *Todennäköisesti kulttuuriyhdistysten välinen ”kateus ja kauna” olisi ratkais- tavissa avoimemmalla ja läpinäkyvämmällä vuorovaikutuksella.*

Tuusulan kulttuurin kohdeavustusten, kuten kaikkien lakisääteisten avustusten tar- koitus on tukea hyvinvointia. Tässä onnistumista on tarpeen mitata.

Cuporen tutkimuksessa Kunnan kulttuuripolitiikan seuranta mittarit jaetaan koviin ja pehmeisiin. Kovat-mittarit sisältävät numeerisia tunnuslukuja kuten suoritus- ja kävi- jämäärät sekä raha. Pehmeillä mittareilla pyritään tulkitsemaan asenteita, näkemyksiä ja tuntemuksia. Kaiken kattavaa toiminnan tasoa kuvaavaa mittaristoa kulttuuritapah- tumille on vaikea määrittää. Kävijämäärät, myyntitulot, raha ylipäätään ovat kvantita- tiivisia mittareita, jotka jokainen ymmärtää. Raha ja kävijämäärät eivät kuitenkaan ta- kaa kulttuurillista tasoa tai elämyksellistä laatua, joten siksi pelkästään ne ovat ”huo- noja” mittareita. (Karttunen, Ruusuvirta, Saukkonen 2013. s5)

Kohdeavustuksen käyttötarkoitus kerrotaan ja perustellaan kohdeavustushakemuk- sessa lyhyesti, maksimissaan viidellä lauseella, joiden sisältö on Mitä, Milloin, Missä ja Kenelle aiotaan järjestää ja tehdä. Tämä teksti liitetään julkiseen avustushakukoos- teeseen.

- ✓ *Avustuskäytännön läpinäkyvyyttä, ja sitä kautta reiluuutta lisäisi, jos toimin- tasuunnitelmat jaettaisiin kokonaisuudessaan Tuusulan kunnan internet-si- vuilla.*
- ✓ *Markkinointikanavien määrä, tuntemus ja käyttö voisi olla yksi tarkastel- tava kriteeri kohdeavustuksia jaettaessa.*
- ✓ *Laadullista/kvalitatiivista tasoa voisi mitata myös esimerkiksi julkaistujen lehtijuttujen määrällä.*

Näin varmistettaisiin, ettei avustettu tapahtuma jää vain suppean piirin tietoon.

8 JATKOTOIMENPITEET

Tuusulan kulttuuriyhdistysten jäsenten tietotaidon ylläpitäminen yhdistystoiminnasta ja tapahtumaprojektien hallinnasta on merkittävässä roolissa Tuusulan kunnan toimintamallissa, jossa kulttuuritapahtumien järjestäminen on paikallisten kulttuuriyhdistysten harteilla. Yhteistyö kulttuuriyhdistystoimijoiden ja Tuusulan kunnan kulttuuripalvelujen välillä on syytä olla tehokasta ja avointa. Avoimuuteen ja tehokkuuteen liittyviä jatkotoimenpideratkaisuja esitellään alla olevissa kappaleissa 8.1 ja 8.2.

8.1 Koulutussarja kunnan tiloissa

Yhdistysten jäsenille (ja miksei muillekin kulttuuriaktiiveille) järjestetään koulutustilaisuuksia, joissa opetetaan ja opetellaan tapahtumien tuotantorungon eri vaiheita yhteistoiminnan kautta. Tuotannon vaiheet ovat hyvin pitkälti samat, järjestetään sitten omia synttäreitä tai teatterisarjaa:

- budjetointi/rahoitus
- markkinointi/tiedottaminen
- alustavat suunnitelmat/ aikataulutus/ tarvikkeet/ luvat/ tilat
- työryhmän organisointi/ tehtävät/ vastuut/ turvallisuus
- valvonta/ kustannusten ja edistymisen seuranta
- raportointi

Tuotantoprosessin runkoa käydään aihe kerrallaan läpi vuoden mittaan.

Esimerkiksi:

Ideoidaan yhdessä jokaisen tarpeelle sopivat tila-, tarvike- ja rahoitusratkaisut.

Kasataan yhdessä vuokratilustalon toimittajatiedot ja kilpailutetaan tarvikkeet. Parhaimmassa tapauksessa voidaan tehdä yhteisiä pakettitilauksia, vaikka tuotannot olisivatkin eri toimijoiden. Tällaisia tilauksia voisivat

olla esimerkiksi monelle yhdistykselle isoja menoeriä edustavat av-laitteet ja tilapäisvessat.

Markkinointijaksolla käydään läpi somemarkkinoinnin osioita, jotka ovat jääneet monelle hieman vanhemmalle yhdistystoimijalle vieraaksi. Tehdään jokaiselle hyvät ja informatiiviset Facebook- ja Instagram-sivustot ja käydään läpi niiden toimintaperiaatteita.

Vastaavasti käydään läpi markkinointi-filosofiaa ja markkinoinnin ja niin sanotun spämmäämisen eroja.

Ryhmässä tehtäessä saisi myös näiden sivustojen sisällöstä saman tien palautteen vertaisryhmältä ja korjaavat toimenpiteet olisivat heti tehtävissä. Lehdistötiedotteissa vertaistuki on myös äärimmäisen tärkeää. Testiyleisön huomiot tiedotteen iskevyydestä auttaa kirjoittajaa huomioimaan ja lisäämään tärkeitä pointteja, jotka saattavat jäädä huomioimatta tiedotteen kirjoittajalle itsestään selvyutenä.

Jokainen tilaisuuteen osallistuja työstää tuotantoprosessin vaiheita omaan projektiin koulutuspäivän teeman mukaisesti. Kyseisiä oppeja käydään aihe kerrallaan läpi ja opetellaan yhdessä käyttämään kuhunkin työhön sopivia työkaluja. Tilat ja perustarvikkeita, esimerkiksi tietokoneet ja tulostin löytyisivät valmiina koulutustiloista. Koulutustilaisuudet edistäisivät toimijoiden ammattimaisuutta ja helpottaisivat ajankäyttöä. Kouluttajan apu, koulutustilojen välineistö ja kurssin jaksotus edesauttaisivat sujuvaa tuotantoprosessin suunnittelua inspiroivassa yhdessä oppimisen ilmapiiirissä.

Tapaaminen ja yhdessä tekeminen parantaisi myös yhdistysten välistä yhteistyötä ja nostattaisi tuusulalaisten kulttuurin tekijöiden välistä yhteishenkeä avunantamisen ja -saamisen kautta. Tietoisuus kulttuuritapahtumista lisääntyisi yhteisöllisyyden ja verkostovoiman kautta. Hajanainen kolmen kuntakeskuksen Tuusula voi synnyttää mielenkiintoisia uusia synergioita kolmen hyvin erilaisen kuntakeskuksen kautta. Tämä Hyrylä – Kellokoski – Jokela kolmikko varmasti pystyy keskenään organisoimaan uutta, runsasta, mielenkiintoista ja innovatiivista.

Tuusulalaisten yhdistysten jäsenmäärät sijoittuvat muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta 20-80 henkilön välille. Yhdistysten hallitusten koot ja aktiivisten toimijoiden määrä vaihtelee välillä 2-5 henkilöä. Jatkossa ainakin nämä aktiivitoimijat kokoontuisivat sovituin aikaväleihin kunnan tiloihin, esimerkiksi koulujen atk-luokkiin, työstämään projektejaan ammattituottajan opastuksen ja vertaistuen avustuksella.

Nämä opastus- ja työskentelytilaisuudet jaksotetaan alkavaksi toimintasuunnitelman teolla hyvissä ajoin ennen uuden apurahahakemuksen tekoa tammikuussa ja päättyen toimintakertomukseen ja tilinpäätökseen vuoden loputtua.

Tapahtumatuotantoihin liittyvä byrokratia koetaan vaikeaksi, mikäli ei ole kokemusta aiheesta. Vaadittavien lupien määrä monesti yllättää kokemattoman toimijan. Ensikertalaisen harrastajan innostus lopahtaa helposti byrokratian erilaisten lupa- ja rahahakemusten viidakossa. Byrokratia voidaan monesti kokea kankeaksi ja vieraaksi, jonka rinnalla oma toiminta koetaan liian pieneksi, jotta virkaihmissä kannattaisi vai-vata. Ennakkoluulot ja kaavakeryöppy-kammo lähtee kokemuksella. Askelia näiden pelkojen voittamiseen helpottaa kokenut vertaistuki, jolta voi kysyä neuvoa.

8.2 Apurahahakemuksien esittelytilaisuus

Työni tarkoituksena oli pohtia miten tuoda tuusulalaisia kulttuuriyhdistyksiä lähemmäksi kunnan kulttuuripalveluita. Tämä kyseinen haastattelutulos toi selkeästi ilmi näiden kahden toimijan avoimuuden ja keskustelun puutteen.

Haastateltaessa yhdistystoimijoita ja tapahtumajärjestäjiä nousi esille huoli, että lue-taanko avustushakemuksia ja toimintasuunnitelmia ylipäättään tarpeeksi huolellisesti. Osa haastatelluista mietti jopa avustusperiaatteiden noudattamista ja oikeudenmukai-suutta.

Suositaanko Etelä-Tuusulaa enemmän kuin Pohjois-Tuusulaa, mistä johtuen yhden päivän tapahtuma saa yhtä paljon apuja kuin koko kesän kestävä teatterituotanto?

Miksi kunnan rock-tapahtumien avustussummissa on niin suuri ero ja minkä takia yhden päivän harrastetuotanto saa yhtä paljon tai toisinaan jopa enemmän avustusta kuin koko kesän kestävä ammattiteatterituotanto?

Haastatteluissa nousi esille myös huoli kulttuurilautakunnan ja kulttuuripalveluiden henkilöstön kiinnostuksen puutteesta tapahtumajärjestäjien toimintaa kohtaan. Moni oli pettynyt kyseisen henkilöstön heikosta osallistumisesta järjestettyihin tapahtumiin kutsulipuista huolimatta.

E.o. ongelmia voitaisiin vähentää pelisääntöjä selventämällä ja esimerkiksi keskustelemalla ja toteuttamalla toimenpiteitä, joita listasin kohdassa Johtopäätelmiä/ 7.

Ratkaisuksi tähän kaavailin pitchaus-tyyppistä apurahahakemuksien esittelytilaisuutta, jossa avustuksen hakijat ja rahoituksesta päättävät kohtaisivat. Audiovisuaalisen kulttuurin edistämiskeskuksen määritelmän mukaan niin sanottu pitchaus tarkoittaa nopeaa esitystä tuotteen tai palvelun tai liikeidean pääkohdista. Sen tarkoitus on herättää kiinnostus esiteltävää asiaa kohtaan ja vakuuttaa kuulijat asian vahvuuksista. Hyvä pitchaus ottaa huomioon kuulijansa ja osoittaa markkinatuntemusta, mutta kertoo myös tekijänsä innosta, näkemyksestä ja osaamisesta.

Hyvä pitchaus sisältää:
 Tekijöiden ja idean esittelyn; ketkä, mitä, kenelle ja miten (idean kuvaus, kohderyhmä ja mille alustalle tuotanto/palvelu toteutetaan)? Mikä tekee ideastasi ainutlaatuisen?
 (Luupala 2016)

Tuusulan kunnan hakemuslomakkeen selvitys avustuksen käyttötarkoituksesta sisältää kohdan, johon kirjataan maksimissaan viisi lausetta (esim. mitä, milloin, missä ja

kenelle aiotaan järjestää ja tehdä). Tämä selvitys suoritettaisiin pöydän ääressä, johon kokoontuisivat kuuntelemaan Tuusulan kulttuuritoimen johtaja, kulttuurituottaja ja eniten rahoitettavan kohteen alasta kokemusta omaava kulttuurilautakunnan edustaja. Suunnitelman esittely kestäisi muutaman minuutin, jonka jälkeen seuraisi muutamia minuutteja keskustelua. Keskustelu sisältäisi mahdollisuuden esittää kysymyksiä puolin ja toisin.

Kyseinen tilaisuus lisää rahoitusprosessin vuorovaikutusta ja sitä kautta läpinäkyvyyttä. Rahoituksen hakijat voivat olla varmoja, että hakemukset on käsitelty ja idea ymmärretty oikein.

Apurahahakemusten esittelytilaisuuden ei ole tarkoitus olla tv:stä tutun leijonaluolamainen kilpailu, vaan päätarkoitus on helpottaa hakijaa poistamalla prosessista Hemingway-kirjoituskilpailu, jossa kirjoitetaan tarina mahdollisimman pienellä sanamäärällä. Tämä esittelytilaisuus ei myöskään olisi perinteinen yleisön edessä suoritettava esitelmä. Esiintymis- ja muut ulkoiset paineet pidetään mahdollisimman alhaisina, jotta keskustelu pysyy aitona ja tuttavallisena. On pokkaa sanoa mielipiteensä ilman pelkoa maineen menettämisestä tai ennakkoluulojen luomisesta.

9 MUUTOSJOHTAMINEN

Koko muutostyön läpivieminen on äärimmäisen haastavaa. Pitää olla päämäärätietoinen ja äärimmäisen pitkämielinen.

Tämän kaltaisissakin projekteissa, jossa kollektiivisen tutkimuksen tuloksia viedään alhaalta ylös, voidaan silti kokea tutkimuksesta johtuvien muutoksien olevan vain joh-toportaan keksintöjä. Tämä tulee hyvin usein ilmi missä tahansa työelämän muutok-sessa ja luonnollinen lähtökohtainen suhtautuminen on muutosvastarinta.

Aidon muutoksen perusta on oppiminen, joka johtaa ajattelun ja käyttäytymisen muuttumiseen organisaatiomallin vaihtamisen myötä. Tämä tarkoittaa sitä, että ihmisen täytyy hyväksyä muutos myös tunnetasolla. (Arikoski, Sallinen 2011, 7)

Toimintatapojen ja ajattelun vaihtaminen on oppimista, joka tapahtuu myös tunneta-solla. Teologi ja perheneuvoja Matti J. Kurosen mukaan kotona tai työelämässä tapah-tuvien muutosten omaksumisen läpivieminen sisältää neljä eri tunnetilaa; pelko, viha, suru ja ilo. Tunneskaalan läpivieminen vaatii aikaa. Ajan lisäksi johtoportaalta vaadi-taan myös tasaista ja huolellista tiedottamista muutosprosessista ja sen vaiheista. Edellä mainitun tunneskaalan läpiviennin aikana johtajisto ei saa torjua alaistensa tunteita. Pelko vaiheessa esimies nostetaan jalustalle ja häneltä odotetaan ratkaisuja kaikkeen. Seuraavassa viha-vaiheessa ollaan kritiikkiryöpyn keskellä, eli saadaan pa-lautetta. Suru-aikana esimiehen on annettava alaisilleen aikaa. Tänä aikana opitaan pois vanhasta. Näiden jälkeen nautitaan ilosta, joka kertoo onnistuneesta muutospro-cessista. Kulttuuritoiminnassa jatkuva muutos on hyvinkin olennainen osa toimintaa trendien vaihtuessa ja uusien tullessa mukaan. Esimerkiksi 10 vuotta sitten sosiaalinen media oli lähes täysin tuntematon viestintäväline, kun taas nykyään se näyttelee mark-kinoinnissa ja viestinnässä hyvin merkittävää roolia. Teknologian kehityksen lisäksi muutokseen vaikuttavat luonnollisesti myös koko yhteiskunnan muutokset, jotka he-rättävät sen asukkaissa koko ajan uusia tarpeita. Näitä tarpeita pyritään palvelemaan kunnan kulttuuritoimella hyvinvoinnin edistämiseksi. (Arikoski, Sallinen 2011, 57)

LÄHTEET

- Auvinen, Atte & Tarkiainen, Elisa 2018. Soluessee: Kvalitatiivinen tutkimus.
<http://esseepankki.proakatemia.fi/soluessee-kvalitatiivinen-tutkimus-2/>
- Arikoski, Juha & Sallinen, Mikael 2011. Vastarinnasta vastarannalle. Helsinki: Johtamistaidon opisto, Työterveyslaitos.
- Karttunen, Sari, Ruusuvirta, Minna & Saukkonen, Pasi 2013. Tuumasta toimeen – välineitä kuntien kulttuuripolitiikan seurantaan ja arviointiin. Helsinki: Suomen kultaliitto
- Lindholm, Arto (toim.). Ei-kävijästä osalliseksi; osallistuminen, osallistaminen ja osallisuus kulttuurialalla. Helsinki: Humanistinen ammattikorkeakoulu
- Luupala, Aino 2016. Soluessee: Pitchaus.
<http://esseepankki.proakatemia.fi/pitchaus-2/>
- MSL-opintokeskus 2018. Kylä- ja asukasyhdistystoiminta
<https://www.osallistu.fi/kansalaisjärjestöissä/kylä-ja-asukasyhdistystoiminta/>
- Opetusministeriö 1993. Laki kuntien kulttuuritoiminnassa.
<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1992/19920728>
- Saukkonen, Pasi & Sivonen, Outi 2016. Taiteen ja kulttuurin toimijat, toiminta ja merkitys – tapauskohteina Hyvinkää, Lohja ja Porvoo. Helsinki: Kulttuuripoliittisen tutkimuksen edistämissäätiö
- Tuusulan kunta 2017. Tuusula: Me teemme yhdessä uutta Tuusulaa – kuntastrategia 2018-2020. https://web.tuusula.fi/kuntastrategia/index.tmpl?sivu_id=5294
- Tuusulan kunta 2018. Tuotantotuet ja avustukset
https://www.tuusula.fi/sivu.tmpl?sivu_id=1011

LIITTEET

Haastattelukysymykset Tuusulan kunnan kulttuuripalveluista ja niiden kehittämisestä

PERUSTIEDOT

1. Keitä olette ja mitä teette?
2. Työryhmän koko, tilat, aktiivisten toimijoiden määrä, budjetti?
3. Mikä visio / toiminnan tarkoitus?
4. Mitä tavoitteita/päämääräpisteitä teillä on?
5. Paljonko kävijöitä/minkälaisia mittareita?
6. Miten toimintavuotenne jakautuu?

RAHOITUS

7. Mitä rahoituslähteitä teillä nyt on kunnan avustusten rinnalla ja mitä näette mahdollisina rahoituslähteinä?
8. Onko kunnan avustus välttämätön toimintanne toteutumiseksi?
9. Onko avustuksen hakemiseen ja tilitykseen käytetty työmäärä sopiva suhteessa saatuun rahoitukseen?
10. Jos avustuksen hakeminen ja tilityksen tekeminen koetaan liian vaikeaksi/työlääksi, miten sitä pitäisi helpottaa/keventää?
11. Koetteko että kunnan avustusjärjestelmä ohjaa kulttuuritoimijoita tietynlaisten tapahtumien tekemiseen?
12. Mihin raha (pääosin) sijoitetaan
13. Minkälaista muuta kuin rahallista tukea toivoisitte Tuusulan kulttuuri palveluilta?
14. Onko apurahojen haku-aika teille hyvä ja kerran vuodessa? Mikä olisi parempi?

VIESTINTÄ

15. Mistä hankit tietoa Tuusulan kulttuuripalveluista ja apumahdollisuuksista?
16. Minkälaista viestintää/markkinointia yhdistyksenne tekee?
17. Minkälaista apua/koetko avun tarpeelliseksi viestinnässä ja markkinoinnissa?
18. Oletteko olleet yhteydessä Tuusulan kulttuurituottajiin? Minkälaisista asioista?
19. Miten kuvailisit Tuusulan kulttuuritoimen apumahdollisuuksia/toimintaa?

NEUVONTA

20. Tiedätkö Tuusulan kulttuuritoimen toiminnasta yhdistyskentällä (kulttuurikahvilat, Skidiviikot)?
21. Miten koet Tuusulan kulttuuritoimen vaikuttavan toimintaanne?
22. Miten kunnan / kulttuuritoimen ja yhdistysten välistä yhteistyötä pitäisi/voisi tiivistää?
23. Minkälaisia esteitä yhteistyölle voi olla?

TILAT & TARVIKKEET

24. Minkälaisilla resursseilla toimintanne pyörii?
25. Saisiko erilaisilla tiloilla uutta draivia toimintaanne, jos niin minkälaisilla tiloilla? Missä? Miten kulttuuritoimi voisi tässä auttaa?
26. Onko yhdistyksillä tarvikkeita, joita voisi lainata/vuokrata muille yhdistyksille?
27. Voisiko kunnan nettisivuille esim. luoda "tarvikepankin", josta näkisi mitä tarvikkeita kennelläkin on ja mistä niitä voisi lainata?
28. Pitäisikö kunnan kulttuuritoimella olla tarvikkeita, joita voisi lainata? Mitä tarvikkeita?
29. Pitäisikö kunnan tarvikkeiden/laitteiden olla ilmaisia, vai olisittekö te valmiita maksamaan niistä vuokraa?
30. Jos ruvettaisi rakentamaan Tuusulan kulttuuripalveluita nollassa ja olisit kaikkivaltias, mitä Tuusulan kulttuuripalveluiden apu/toiminta olisi? (Vapaa sana)